

AUTORITEIT
PERSOONSgegevens

Autoriteit Persoonsgegevens

Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
Prins Clauslaan 60, 2595 AJ Den Haag
T 070 8888 500 - F 070 8888 501
autoriteitpersoonsgegevens.nl

Aangetekend

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Datum
20 mei 2016

Ons kenmerk
z2016-00079

Uw brief van
25 januari 2016

Contactpersoon

Uw kenmerk

Onderwerp

Adviesaanvraag ontwerpbesluit experiment integraal pgb 2016

Geachte ,

Bij brief van 25 januari 2016 heeft u de Autoriteit Persoonsgegevens verzocht te adviseren over het Ontwerpbesluit experiment integraal persoonsgebonden budget 2016. Met deze brief voldoet de Autoriteit Persoonsgegevens aan uw verzoek.

Het ontwerpbesluit is gebaseerd op artikel 10.1.2 van de Wet langdurige zorg (Wlz). Dit artikel biedt de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur een experiment in te richten dat een verzekerde een integraal, op zijn situatie afgestemd pakket aan langdurige zorg, geneeskundige zorg, maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp biedt in plaats van afzonderlijke aanspraken op grond van de Wmo 2015, de Jeugdwet, de Wlz en de Zorgverzekeringswet (Zvw).

Het voordeel van zo'n integraal budget is dat het totale beschikbare budget flexibel, vraaggericht en met meer regie door de budgethouder kan worden ingezet en dat er een betere aansluiting en afstemming tussen de verschillende vormen van ondersteuning door de domeinen heen kan worden gerealiseerd.

Het ontwerpbesluit voegt aan hoofdstuk 9 van het Besluit langdurige zorg een paragraaf 'experimenteel integraal budget' toe. Om in aanmerking te komen voor het experiment dient een verzekerde ingezetene te zijn van een deelnemende gemeente en aanspraak of recht te hebben op een persoonsgebonden budget (pgb) uit tenminste twee wetten van de navolgende wetten: Wlz, Wmo 2015, de Jeugdwet of de Zvw. Daarnaast dient de betrokkene te voldoen aan nadere, door de gemeente te stellen eisen (bij gemeentelijke verordening wordt de doelgroep vastgesteld, zie artikel 9.3, eerste lid).

Datum
20 mei 2016

Ons kenmerk
z2016-00079

Het experiment is vooralsnog beperkt tot de gemeenten Delft en Woerden. De duur van het experiment is beperkt tot een jaar, maar het ontwerpbesluit biedt de mogelijkheid om het experiment met maximaal twee jaar te verlengen. In de gemeente Delft is de toegang tot de pilot beperkt tot mensen met autisme.

Inhoud op hoofdlijnen

Het ontwerpbesluit voorziet in een taak voor het college van B&W (hierna: de gemeente) tot het vaststellen van een 'ondersteuningsplan' (artikel 9.4 Besluit langdurige zorg) dat de basis vormt voor de toekenning van een integraal budget (artikel 9.5 Besluit langdurige zorg).

Artikel 9.4, tweede lid, Besluit langdurige zorg regelt dat het door de gemeente vast te stellen ondersteuningsplan in ieder geval voorziet in een bundeling en begrijpelijke samenvatting van het indicatiebesluit, de beschikkingen op basis van Jeugdwet of Wmo 2015 en de beslissing van de zorgverzekeraar tot verstrekking van het Zvw-pgb.

Na vaststelling van dit ondersteuningsplan ontstaat een recht op een integraal pakket aan zorg krachtens de Wlz. De Sociale Verzekeringsbank verricht de betalingen uit dat integrale budget (artikel 9.6 Besluit langdurige zorg). Het zorgkantoor en/of zorgverzekeraar stort een deelbudget (ter hoogte van het pgb op basis van respectievelijk Wlz of Zvw) bij de Sociale Verzekeringsbank (artikel 9.5, tweede lid, Besluit langdurige zorg). Ook wordt bepaald dat het zorgkantoor en/of de zorgverzekeraar 'meewerkt met de gemeente aan de uitvoering van het experiment' (artikel 9.5, tweede lid, Besluit langdurige zorg).

Het ontwerpbesluit bevat geen bepalingen die zien op de verwerking van persoonsgegevens rond het integraal pgb. In paragraaf 6 van de toelichting wordt daarover opgemerkt: *'Op grond van artikel 10.1.2 Wlz is deelname aan het experiment vrijwillig. Bij de aanvang van het experiment wordt aan een potentiële deelnemer schriftelijk toestemming gevraagd of in het kader van het experiment persoonsgegevens rond het ondersteuningsplan kunnen worden uitgewisseld. Hierbij wordt het kader van de Wet bescherming persoonsgegevens gevolgd. Het experiment biedt geen ruimte om af te wijken van deze wet, maar gegevens worden binnen het wettelijk kader van de Wmo 2015, de Jeugdwet, en Zvw verstrekt en verwerkt.'*

Beoordeling

Dit experiment betekent dat de gemeente - voor zover het gaat om deelnemers bij wie reeds is vastgesteld dat zij aanspraak kunnen maken op een pgb krachtens twee wetten - persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens, moet verwerken die zijn verkregen bij de indicatiestelling(-en) voor de Wmo 2015 en/of Jeugdwet en/of Wlz en/of Zvw. Dit om voor die deelnemers een 'ondersteuningsplan' vast te kunnen stellen als basis voor het integraal pgb.

De AP merkt allereerst op dat in de nota van toelichting niet duidelijk wordt aangegeven wat de werkwijze van de gemeente zal zijn bij (nieuwe) aanvragen voor een integraal pgb zonder dat er eerst een pgb per afzonderlijke wet is aangevraagd en/of vastgesteld. De AP adviseert dit punt verder te verhelderen.

De AP constateert verder dat in de nota van toelichting wel wordt gesteld, maar niet nader wordt onderbouwd dat de verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de toekenning van een

Datum
20 mei 2016

Ons kenmerk
z2016-00079

integraal persoonsgebonden budget binnen de bestaande wettelijke kaders voor verwerking van persoonsgegevens kan worden gerealiseerd.

De AP adviseert een nadere onderbouwing op dit punt te geven, mede tegen de achtergrond van hetgeen de AP hierna opmerkt over de betekenis van dat wettelijk kader.

- *Publiekrechtelijke taak als grondslag voor verwerking persoonsgegevens*

De AP constateert dat in het ontwerpbesluit sprake is van een (nieuwe) publiekrechtelijke taak ter uitvoering van de Wlz, namelijk de vaststelling van een domeinoverstijgend ondersteuningsplan als basis voor de toekenning van een integraal budget.

Deze taak wordt in het ontwerpbesluit toebedeeld aan de gemeente. Krachtens artikel 8, onder e, van de Wbp vormt zo'n publiekrechtelijke taak een grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens voor zover dit noodzakelijk is voor de goede vervulling van die publiekrechtelijke taak door een bestuursorgaan, in casu de gemeente.

De AP merkt op dat nu het hier gaat om nieuwe publiekrechtelijke taak van de gemeente in het kader van de Wlz, nader moet worden gezien of er een grondslag is voor het domeinoverstijgende gebruik door de gemeente van – ook bijzondere - persoonsgegevens die in het kader van de indicatiestelling Jeugdwet en/of Wmo 2015 zijn verkregen.

De AP adviseert om in de nota van toelichting expliciet aandacht te besteden aan de bepalingen in Jeugdwet en/of Wmo 2015 die voorzien in het domeinoverstijgende gebruik door de gemeente van persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens, verzameld ter uitvoering van taken in het kader van Wmo 2015 en Jeugdwet, bij de uitvoering van taken op basis van andere wetten (in casu de Wlz).

- *Wettelijke verplichting als grondslag voor verwerking persoonsgegevens*

Ook voor de verstrekking van gegevens door zorgverzekeraars en zorgkantoren (beslissing tot verstrekking Zvw-rgb en indicatiebesluit Wlz) aan de gemeente is een grondslag in de Wbp vereist.

Artikel 8, onder c, Wbp (wettelijke verplichting) zou die grondslag kunnen bieden als er een wettelijke verplichting is geregeld voor zorgverzekeraars en/of zorgkantoren om gegevens aan de gemeente te verstrekken. De AP merkt daarover op dat in artikel 9.5, tweede lid, Besluit langdurige zorg sprake is van een ongespecificeerde medewerkingsplicht van zorgverzekeraar en zorgkantoor aan de uitvoering van het experiment door de gemeente. Hierbij is echter niet expliciet voorzien in een verplichting tot verstrekking van persoonsgegevens.

Wellicht zou zo'n wettelijke verplichting voor de zorgverzekeraars en zorgkantoren kunnen gelden op grond van de algemene bepalingen in Wlz en Zvw die voorzien in uitwisseling aan persoonsgegevens tussen bij de uitvoering van de wet betrokken partijen. Dit volgt echter vooralsnog onvoldoende uit de nota van toelichting op het ontwerpbesluit.

De AP adviseert om de betekenis van de desbetreffende (algemene) bepalingen in Wlz en Zvw voor de benodigde verstrekking van gegevens aan de gemeente over de indicatie rgb Wlz en/of de beslissing tot

Datum
20 mei 2016

Ons kenmerk
z2016-00079

verstrekking van het Zvw-pgb te verhelderen. Mede tegen die achtergrond kan het ook aangewezen zijn om het bepaalde in artikel 9.5, tweede lid, van het ontwerpbesluit verder aan te scherpen.

- *Toestemming als grondslag voor verwerking persoonsgegevens*

De AP constateert dat in de nota van toelichting op het ontwerpbesluit staat dat bij aanvang van het experiment aan de deelnemer schriftelijke toestemming zal worden gevraagd of in het kader van het experiment persoonsgegevens rond het ondersteuningsplan kunnen worden uitgewisseld.

De AP merkt daarover allereerst op dat nu het ook zal gaan om de verwerking van bijzondere persoonsgegevens, er dan sprake zal moeten zijn van uitdrukkelijke toestemming ex artikel 23, eerste lid, onder a, van de Wbp.

Tevens ziet de AP aanleiding om enige kanttekeningen te plaatsten bij het in de nota van toelichting primair verwijzen naar (uitdrukkelijke) toestemming als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens. In algemene zin gaat de AP er namelijk vanuit dat bij de aanvraag door de burger van maatschappelijk noodzakelijke voorzieningen bij een bestuursorgaan er sprake is van een zodanige afhankelijkheidsrelatie dat niet gesproken kan worden van 'vrije toestemming' voor de verwerking van persoonsgegevens. De deelname aan het onderhavige experiment is vrijwillig en vooralsnog kan ook niet worden gesproken van het aan betrokkenen onthouden van belangrijke voordelen als zij – doordat zij geen toestemming voor verwerking van persoonsgegevens willen geven – niet zouden kunnen deelnemen aan dit experiment. Daardoor hoeft in deze situatie niet bij voorbaat sprake te zijn van een zodanige afhankelijkheidsrelatie tussen burger en bestuursorgaan dat geen sprake kan zijn van 'vrije toestemming' voor de verwerking van persoonsgegevens. Maar daar waar het integraal pgb – na gebleken voordelen – breder zou worden ingevoerd, zal dat moeilijker vol te houden zijn.

De AP adviseert daarom ook in de context van dit experiment verwerking van persoonsgegevens niet primair te verwijzen naar de – uitdrukkelijke – toestemming van betrokkene als grondslag voor die verwerking, maar op de hierboven beschreven wijze nadere invulling te geven aan de andere potentiële grondslagen voor verwerking van persoonsgegevens.

Oordeel

De AP adviseert u niet tot invoering van dit besluit over te gaan dan nadat daarin met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

Hoogachtend,
De Autoriteit Persoonsgegevens,
Voor deze,

Mr. W.B.M. Tomesen
Lid van het College